

VERST: Gamle vedovner i sentrale strøk er hovedproblemet når det gjelder forurensning fra vedfyring i Bergen, viser rapporten fra Nansensenteret.

Fjerning av gamle vedovner fører til at ni av ti eiendommer blir kvitt luftforurensningen

Forskerne ble overrasket over den store effekten av å bytte til kun rentbrennende ovner.

PÅL ANDREAS MÆLAND
paal.maeland@bt.no

24.000 eiendommer i Bergen er eksponert for luftforurensning på kalde vinterdager, som følge av utslipp fra vedfyring alene.

Mellom 4000 og 6000 av eiendommene kan oppleve høy luft-

forurensning på slike dager. Det viser en fersk rapport fra Nansensenteret som presenteres onsdag.

Høy luftforurensning

Forskerne har brukt såkalte modellsimuleringer for å anslå omfanget av dagens forurensning som følge av vedfyring de dagene det er kaldt og inversjon. Det vil si at utslippene fra byens skorsteiner legger seg om et lokk i Bergensdalen.

I dag er flertallet av vedovner

og peiser i Bergen såkalt ikke-rentbrennende, det vil si at de er fra før 1998, da nye krav ble innført.

Forskerne har også simulert hva som vil skje hvis alle ildsteder byttes til rentbrennende.

Da vil utslippene fra privat vedfyring i Bergen kommune bli redusert med 64 prosent, skriver forskerne.

– Overraskende stor effekt

Det vil igjen bety at minst ni av ti eiendommer som i dag er utsatt

for luftforurensning, vil bli kvitt problemet.

Modellsimuleringene indikerer at bare mellom 1000 og 2000 eiendommer fortsatt vil være eksponert for moderat luftforurensning, mens ingen eiendommer vil oppleve høy luftforurensning.

– Vi ble nok litt overrasket da vi så det ville ha så stor effekt å få byttet ut ildstedene. Vi har fått bekreftet at vedfyringen betyr veldig mye for partikkelforurensningen i Bergen, sier forsknings-

koordinator Lasse Pettersson ved Nansensenteret.

Blir rent under lokket

Han understreker at vedfyring er et problem på grunn av det fine svevestøvet.

Biltrafikk er hovedsynderen når det gjelder NOX, som er en giftig gass fra eksosen, og de større partikkelen som virvles opp av dekkene.

Pettersson forklarer effekten av å bytte ut ildsteder med at kildene til utslipp reduseres såpass kraftig at forurensningen ikke rekker å samle seg i store mengder under «lokket» som været skaper.

– Våre tall viser at dersom man klarer å bytte ut eller forby ikke-rentbrennende ildsteder, så vil man få god effekt av tiltaket, sier Pettersson.

Effekten kan bli enda bedre enn forskerne har regnet med.

– Vi legger til grunn at det er 80.000 vedovner som fortsatt brenner, men at alle blir rentbrennende. Men det kan selvsagt være at mange bytter ut ildstedet med andre oppvarmingskilder, som varmepumpe. Da er det null utslipp, sier Pettersson.

Forbud fra 2021

Bystyret har vedtatt et forbud mot alle ildsteder som ikke brenner rent fra 2021. Forbudet skal gjelde i hele Bergen kommune (se faktaboks).

ARKIVFOTO: JAN M. LILLEBØ

FAKTA

Ovnsforbudet

- Bergen kommune har innført forbud mot bruk av ikke-rentbrennende ildsteder fra 2021.
- Forbudet vil gjelde alle ildsteder som er installert før 1998, da forskriftene om rentbrennende ovner kom. De må byttes ut eller plomberes.
- Forbudet gjelder alle frittstående vedovner, koksovner, kaminer, åpne peiser og peisinnsetser som er i bruk eller kan brukes. Det er unntak for enkelte eldre verneverdige ildsteder og de som kan dokumentere lavt utslipp.
- Brannvesenet skal håndheve forbudet når det er på feiing og tilsyn, og vil få mulighet til å ilegge et gebyr.
- Rapporten fra Nansen-senteret anslår at det i dag er 43.000 ikke-rentbrennende ildsteder i kommunen, mot rundt 37.000 rentbrennende.

Simuleringene til Nansen-senteret viser at det først og fremst er i bydelene Bergenhus, Årstad, Fana og Ytrebygda man får stor effekt av å forby de gamle ildstedene.

Dersom man kun hadde innført forbudet i de bydelene, ville rundt 20.000 eiendommer bli kvitt sitt forurensningsproblem.

– Det vi ser er at effekten av å bytte ildsteder er større i noen deler av kommunen enn i andre, sier Pettersson.

– Betyr det at forbudet kunne vært begrenset til disse områdene?

– Det er et politisk spørsmål som jeg skal være forsiktig med å uttale meg om. Vi ser at det sentrale Åsane og enkelte kuldegroper i Arna også kan være utsatt for forurensning, men det store bildet er at man bør legge innsatsen inn mot de bydelene som går rundt sentrum og i Fana.

Bruker 50 millioner

Frem til forbudet trer i kraft har byrådet økt panteordningen for gamle vedovner, og satt av 50 millioner kroner til det.

– Dersom man har en begrenset pott, vil man få størst effekt av å bruke den i sentrale bydeler. Der er det mange gamle bygg med gamle ovner tett samlet, sier Pettersson.

Vi har fått bekreftet at vedfyringen betyr veldig mye for partikkelforurensningen i Bergen.

Lasse Pettersson, forskningskoordinator ved Nansen-senteret

Miljøbyråd Julie Andersland (V) sier hun er glad for at rapporten bekrefter at det å få bort de forurensende vedovnene vil være et vesentlig bidrag til bedre byluft i Bergen.

– Det viser at det var rett av byrådet å innføre panteordningen på 50 millioner, samt å innføre et lokalt forbud fra 2021, sier hun.

Andersland sier at selv om effekten er størst i Bergenhus, Årstad, Fana og Ytrebygda, vil overgangen til rene ovner i resten av byen bidra til å gi renere luft lokalt.

– En utskiftning av eldre, ikke-rentbrennende ildsteder er dessuten viktig for å bedre brannsikkerheten, særlig i gamle trehus, sier hun.

Til sykehus etter tunnelulykke

LÆRDAL KL. 14.21:

En passasjer er sendt til sykehus i Lærdal, og bilføreren klager over smerter i nakke og hodet etter at en bil kolliderte og snurret rundt inne i Naustbukttunnelen i Øvre Årdal tidligere onsdag. Skadeomfanget etter singelulykken er ukjent. - Bilen med fem personer var på vei fra Tangen i Øvre Årdal. Disse ble plukket opp av forbi-passerende og fraktet ut av tunnelen, sier operasjonsleder Morten Rebnord i Vest politidistrikt. Politiet dirigerte trafikken forbi ulykkesstedet. Men ved 14-tiden opplyste Vegtrafikkentralen at Naustbukttunnelen var åpen igjen. Kommunikasjonssjef Terje Ulvedal i Helse Førde sier til BT at de ikke opplyser om helsetilstand, siden de ikke har opprettet beredskap etter ulykken.

Lekehus ryddet av veien

HOP KL. 14.30: E39 Nesttun- og Hops tunnelene åpnet igjen etter opprydningsarbeid. Tunnelene ble stengt etter at Vegtrafikkentralen fikk inn to meldinger om at deler av et dukkehus eller et lekehus lå midt i veibanen.

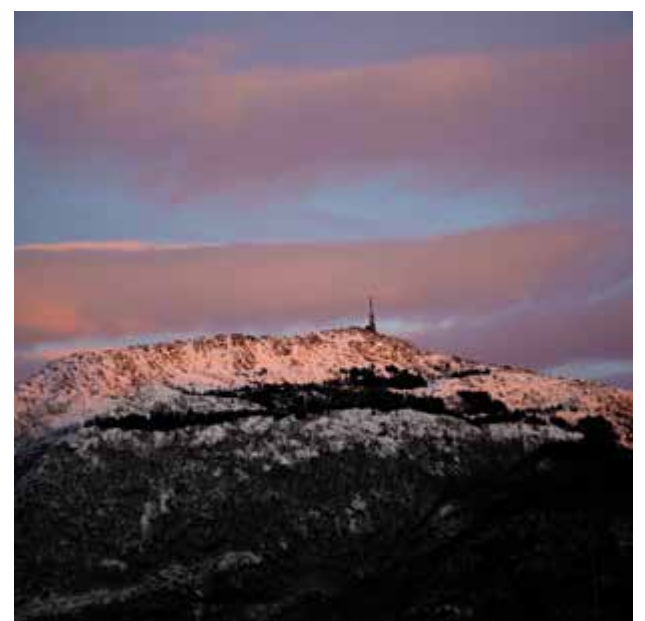

Avsporing gir små forsinkelser på Bergensbanen

BERGEN KL. 15.06: Flere godsvogner som sporet av ved Hønefoss stasjon skaper ti minutters forsinkelser for togpassasjerene på Bergensbanen onsdag. Uhellet skjedde da godstogget skulle skifte spor inne på stasjonen.

Ledning fjernet fra tunneltak

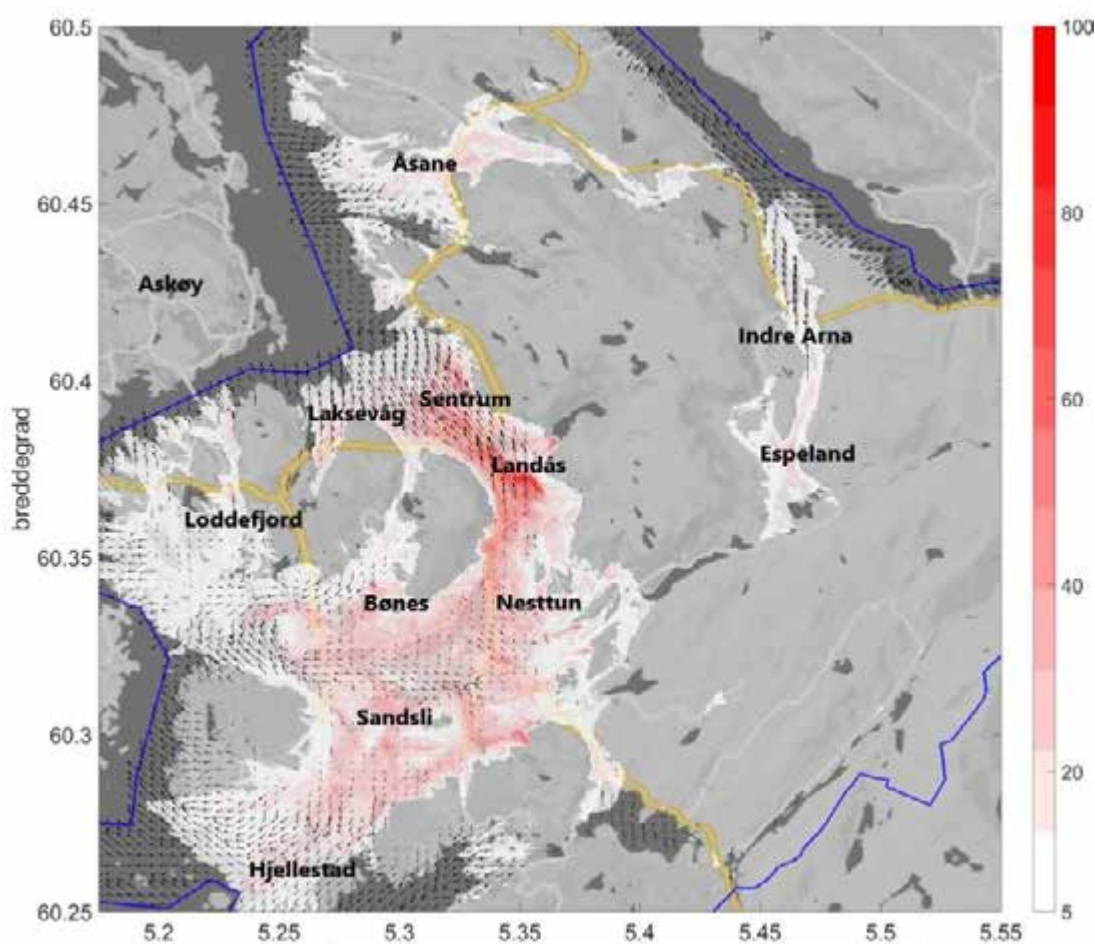
EID KL. 14.53: Det er fri ferdsel på E39 Kongenes-tunnelen i Eid kommune etter at tunnelen tidligere onsdag var stengt fordi en ledning måtte fjernes fra tunneltaket, melder Vegtrafikkentralen på Twitter ved 14.50-tiden onsdag ettermiddag.

Britiske turister gikk seg fast

ULRIKEN KL. 16.30: Mannskap fra Røde Kors rykket ut til en hytte i nærheten av Ulriken for å bistå tre britiske turister som ikke kom seg ned igjen. - De meldte at det var snø og dårlig sikt og at de ikke turte å gå ned på egenhånd. Vi valgte der-

for å sende mannskap fra Røde Kors før det ble en redningsaksjon, sier operasjonsleder Dag Olav Sætre i Vest politidistrikt. Ifølge Sætre ville Røde Kors-mannskapene hjelpe turistene bort til Ulriksbanen for å ta avgangen klokken 17.

IDAG: Kartet viser modellert spredning og konsentrasjonsdannelse av utslipp av svevestøv (PM2.5) fra registrerte ildsteder i hele Bergen kommune med dagens fordeling av rentbrennende og ikke-rentbrennende ildsteder. Jo rødere farge, jo mer forurensning. Stedsnavn er lagt på av BT.

KART: NANSENSENTERET